

Cseresznyék

Mi egy normális család voltunk; grilleztünk, mint mindenki, vasárnaponként a barátainkkal. Az anyák versenyeztek az általuk süített sütemények eredetiségében, és bőkezűen dicsérték ellenfelüket, az apák a tűz mellett guggoltak, és teljesen érthetetlen dolgokról beszélgettek, törölgették az izzadságot a homlokukról, felváltva szurkálták és forgatták a hússzeleteket, szították a tüzet. Sört hoztak egymásnak. Mi pedig, csupán megszokásból is, állandóan azt kérdeztük az anyáktól, mikor lesz már kaja, az anyák pedig rendszerint az apákhoz irányítottak, akik általában észre sem vettek bennünket. Tolaslabdázunk, sütit loptunk a műanyag edényekből (melyeket természetesen Triesztben vettünk), hangyabolyok után kutattunk, fűszálon zenéltünk, míg nem ajkunk annyira elzsibbadt, hogy már beszélni sem bírtunk.

Eljártunk tűzijátékot nézni, elbűvölve néztük az Aréna falain aláhulló szikraesőt. Anya minden évben azt mondogatta, hogy az előző jobb volt, én pedig úgy gondoltam, hogy azért szüntették meg, hogy vele dacoljanak. Általában az első sorok egyikében ültünk. Az első film után én rendszerint elaludtam, és apa karjaiban ébredtem, aki hazafelé vitt engem, de nem tett le, egészen az ágyig.

Azt tettük, amit minden más pulai lakos is. Anya vert engem, ahogy más anyák is a gyerekeiket, gondoltam én. Esténként néztük a Híradót, a vietnami híreket és valamiféle alapkö-letételt. Voltak unokatestvéreink falun és Olaszországban. Belgrádi és zágrábi barátaink csak nyaranta jöttek, mi pedig sosem mentünk hozzájuk. Csak Špiro Dalmatinac hívott minket folyton Benkovacba, de oda sem mentünk el.

Normális család voltunk; apa öltönyben, anya pöttyös ruhában, én beszorítva egy buta kék ruhácskába, melynek olyan szűk volt a nyakkivágása, hogy fojtogatott. Fekete, pántos lakkcipőm volt, minden alkalomra, kivéve a ház körüli játékot és a városban való kódorgást, és fehér cérna zoknim, amelytől, amikor levettem, a lábam úgy nézett ki, mintha valami súlyos betegség támadta volna meg. A térdem folyton le volt nyúzva, a nagylábujjaim pedig rendszerint kifordultak, míg futottam, úgyhogy a nagylábujj-körmeim állandóan feketék voltak.

Anya havonta egyszer lemosta az ablakokat a verandán és a lakás utca felé néző oldalán. Péntekenként fodrászhoz járt, néha megállt az utcán és beszélgetett más anyukákkal, tekintete elhomályosult a gőztől, míg bugyijainkat és trikóinkat főzte ki egy nagy fazékban a sparhelten, volt saját varrónője is, szerette az olasz függönyöket, és teljesen zavarba jött, ha egy férfi rámosolygott. Szerette Miro Ungart és gyűlölte Radojka Šverkót.

„Mi egy normális család vagyunk”, mondogatta anya gyakran.

A házba otthoni arckifejezésünkkel lépünk be. Ő ideges, apa komoly, én fütyülök. Az utcán anya nyugodtnak tűnik, apa méltóságteljesnek, én gyorsan megyek, szárnyalok, és eszemben sincs fütyögni, mert lihegni kezdek. Az előtérben vagy a folyosón arckifejezésünk jószomszédi. Én a sajátom felett néha elvesztem az ellenőrzést. Pazinban nagyanyánál és nagyapánál mosolygós fiatal csoport vagyunk, az ő koruk tesz minket ilyené. Az iskolában arckifejezésünk ijedt, a tényleges vagy vélt autoritások alázatossá tesznek minket. Apa és anya túlzott együttműködési kedvet mutatnak, mintha egy pillanatra elhitték volna, hogy sikerülhet nekik. Én rettegek, mert újra és újra végletekkel lepem meg magam. Briliánsan olvasok, az alsóbb osztályok olvasmányait már az első osztályban elolvastam, Gerovica két órát vállalt engem, találomra levéve a könyveket a polcra, és úgy döntött, bár magának sem hiit, hogy áttérhetek a felsőbb osztályoknak fenntartott olvasmányokra. Úgy éreztem magam, mintha valaki más olvasta volna el mindezt. Idióta vagyok a matekhoz, nem értem a számokat, ahogy annak szükségességét sem, hogy létezzék bárki, aki hatvan évnél idősebb, amennyi a pazini nagyapám. A szorzótábla gondot okoz, a természetismeret soha, a társadalomismeret

borzadály. Már az első osztályban folyékonyan olvastam a cirill betűs szövegeket, harmadikban pedig kételkedtem azokban a betűkben is, melyek azonosak a latin betűs írásmóddal. Gondolataim mindig valahol másutt kóborolnak. Mivel állandóan a boltba szaladgálok, testnevelésből jó vagyok, a fiúknál is gyorsabb. „Mi egy normális család vagyunk”, ismétli anya minden lehetséges alkalommal, és valahogy nem normális, hogy stewardess akarok lenni, úgyhogy akkor inkább zongorista szeretnék lenni. „Szépen énekel, talán lehetne is”, mondja ő, bár soha nem ismertünk meg senkit, aki zenél, anya pedig csak a tévében látott zongorát.

Szépen kornyikál a csúnya kislány.

Beíratnak zeneiskolába, az olcsóbbikba. Zenetanárom vak és nincsenek pupillái, de soha nem hord szemüveget, és nem is hunyja be a szemét. Tenyerét kezemre fekteti, míg zenélek. Jóváhagyólag bólogat, mosolyog. Szolféztanárom püpos, és sokkal rövidebb a bal lába a jobb lábánál, úgyhogy hatalmas ortopéd cipőt visel, melyet alig tud felemelni a deszkapadlóról. Minden lépésnél kopog és imbolyog. Ők jók, de nem bírom nézni őket, velük álmodom és félek tőlük. Örülök a melegszenavicseknek a Zagrebačka utcában sulit után.

Otthon nincs pianínó. Apa azt mondja: „Ha ötössel végzel, vesziünk egyet.” Anya úgy néz rá, mintha bolond lenne, mintha nem fogná fel, hogy ez lehetetlen. Apa tudja. Tudom én is, de még egy kicsit dacolok. Reggelente hét óraker elmegyek a Villa Münzbe gyakorolni. A jeges lépcsőházban a metronóm hangja rezgeti a kovácsoltvas kerítést, az ajtó résnyire nyitva áll, mögötte áll az én ősóreg tanárnóm hálóingben, barna házikabátban és vastag papucsban, belepréselve sovány lábát, melyre két pár zoknit húzott. Belépek a hatalmas szobába, melynek sarkában az ágyon valaki alszik. Játsszom. Annyiszor ismétlek egy dallamot, hogy már nem is hallom. Kámforillat van, marja a torkomat és a szememet. A tanárnő a fejét csóválja, sovány, görbe mutatóujját a metronómra szegezve. Valamit mond. Szájából a halál bűzlik. Feladom. „Balerina akarok lenni.”

A zeneiskolabeli kudarc után apa erre azt mondja: „Béna vagy, nem fog sikerülni.”

Normális család maradtunk; sírtunk, amikor meghalt Tito, mindenki a saját kukszlijában. A tévé be volt kapcsolva, mi pedig szobáról szobára vándorogtunk. Lecövekeltünk azon a helyen, ahol a szirénák hangja ért minket minden május negyedikén, és csak akkor szüntünk meg ezt tenni, amikor egy csendes rendelettel elhallgattatták őket.

Mindössze néhány ügyesen időzített féligazsággal életemet szórakoztatóbbá lehetett volna tenni. Egy ideig gyakoroltam a boldogságot, de sosem váltam elég hitelessé, úgyhogy a jóindulat és kedvesség mellett döntöttem. A bánat ezt könnyebben viseli, de éppen ezért most kóborlok, és rendelkezem a dolgok jó és rossz oldalával is.

BUBREG GYÖRGYI FORDÍTÁSA